

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Lenky Matyášové, Ph.D., JUDr. Jakuba Camrdu, Ph.D., JUDr. Marie Turkové a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobce: **N. G. H.**, zastoupeného JUDr. Martinem Hádkem, advokátem se sídlem v Praze, Trnková 1864/22, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 17. 1. 2008, č.j. 32 Az 32/2007 - 26,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 17. 1. 2008, č. j. 32 Az 32/2007 - 26, **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení shora označeného rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta žaloba stěžovatele proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM-1436/VL-10-K04-2006 ze dne 14. 5. 2007. Žalovaný výše uvedeným rozhodnutím stěžovateli neudělil mezinárodní ochranu dle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb. o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb. o Policii ČR ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje kasační důvody ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. namítá, že správní orgán pochybil, pokud nevycházel ze sdělení stěžovatele o způsobu ohrožení a útěku před rebely a tyto informace nedoplňoval dalšími poznatky. Správní orgán vycházel pouze z informace OAMP ze dne 18. 4. 2007, kterou sám vytvořil na základě tehdy aktuální informační databanky ČTK. Skutečný stav dle stěžovatele nemá oporu ve spisovém materiálu. Své šetření by měl žalovaný objektivizovat tak, aby korespondovaly se skutečně existující situací. Správní orgán nesdělil, co konkrétně s čím srovnával a k jakých závěrům dospěl. Obecné konstatování, že žádost posuzoval na pozadí shromážděných informací bez uvedení konkrétních údajů nelze pokládat za dokazování ve správním řízení. Stěžovatel považuje závěry soudu za nepřezkoumatelné.

Stěžovatel navrhuje napadený rozsudek krajského soudu zrušit a věc vrátit k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření k věci uvedl, že popírá oprávněnost kasační stížnosti, neboť jak jeho rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany, tak i rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Žalovaný odkazuje na správní spis, a to zejména na vlastní podání a výpovědi, jež stěžovatel během správního řízení učinil, a na napadené rozhodnutí. Ke stížným námitkám sdělil, že se zabýval všemi skutečnostmi, které stěžovatel v průběhu správního řízení uvedl a opatřil si veškeré potřebné podklady pro rozhodnutí. Stěžovatel měl možnost seznámit se s obsahem použitých zpráv, této možnosti nevyužil a nežádal jejich doplnění. Žalovaný odkazuje na závěry rozsudku 5 Azs 170/2004 ze dne 26. 8. 2004. Dle jeho názoru stěžovatel podmínky pro udělení azylu dle § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu nesplňuje a navrhuje kasační stížnost zamítnout pro nedůvodnost.

Po shledání přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud musel zabývat otázkou, zda stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele a je tedy přijatelná ve smyslu § 104a s. ř. s. Vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech azylu (mezinárodní ochrany) se zdejší soud podrobně věnoval v řadě svých rozhodnutí, např. v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39 (publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS), případně v usnesení ze dne 4. 5. 2006, č. j. 2 Azs 40/2006 - 57 (dostupném na www.nssoud.cz). V rozhodnutí posledně zmiňovaném dospěl k závěru, že „případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.“ Právě taková zásadní pochybení Nejvyšší správní soud zjistil v

daném případě v postupu krajského soudu a kasační stížnost proto posoudil jako přijatelnou.

Z obsahu kasační stížnosti vyplývá, že ji stěžovatel podal z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat pouze z důvodů tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení by muselo spočívat v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytykanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Z obsahu správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel opustil vlast v prosinci 2006, neboť oblast, kde žil, napadli rebelové. Stěžovatel žil v hlavním městě Brazzaville, které rebelové („Ninjas“) napadli okolo 17. prosince 2006. Uváděl, že napadeno bylo celé město, všude se střílelo, armáda čelila útoku rebelů. Stěžovatel se před rebely ukryl v sousedním městečku, pět dnů se schovával a uchýlil se ke katolickým kněžím, kde žil do svého odjezdu z Konga. Žalovaný po provedeném dokazování dospěl k závěru, že stěžovatel podmínky pro udělení mezinárodní ochrany nesplňuje, přičemž při posuzování stěžovatelem sdělených informací vycházel z informace OAMP ze dne 18. 4. 2007 a aktuální databanky ČTK o Konžské republice. Žalovaný mimo jiné poukázal v odůvodnění svého rozhodnutí na rozpory ve výpovědích stěžovatele, který v žádosti o azyl uvedl, že město bylo napadeno v listopadu 2006, kdežto v pohovoru uvedl odlišně prosinec 2006, a dále na skutečnost, že stěžovatel nesprávně zkomolil vůdce rebelů (namísto Ntumi uvedl Mtumi). Dle žalovaným použité výše citované informace OAMP stěžovatelem tvrzené problémy s rebely v prosinci 2006 v Brazzaville lze vyloučit. Dle této v Konžské republice boje mezi povstaleckými skupinami a vládními jednotkami neprobíhají již od roku 2003. Zmiňovaná informace konstatuje, že v letošním roce se budou konat parlamentní volby a zmiňovaní rebelové se jich chystají zúčastnit. Ve světle výše uvedených informací pak žalovaný označil stěžovatelův příběh za smyšlený, nepřesvědčivý a mající za účel pouze legalizovat pobyt výše jmenovaného na území ČR. Krajský soud se pak s výše uvedenými závěry žalovaného plně ztotožnil. K žalobní

námítce stěžovatele ohledně nedostatečně zjištěného stavu pak uvedl, že žalovaný zjistil skutkový stav dostatečně a stěžovatelem vytýkané vady správního řízení neshledal.

Stěžovatel závěry žalovaného a následně soudu nesdílí a namítá, že zjištěný stav nemá oporu ve spisovém materiálu. Krajský soud vzal za prokázané nepřezkoumatelné závěry žalovaného a tyto zahrnul do svých právních závěrů. Správní orgán nesdělil, co konkrétně s čím srovnával a k jakých závěrům dospěl. Obecné konstatování, že žádost posuzoval na pozadí shromážděných informací bez uvedení konkrétních údajů nelze pokládat za dokazování ve správním řízení.

Námítky stěžovatele Nejvyšší správní soud shledává oprávněnými.

Nejvyšší správní soud ve svých rozhodnutích mnohokrát zdůraznil, že nespornou povinností žalovaného je získat maximum možných informací, které se vztahují ke konkrétní situaci žadatele o udělení azylu, a na základě shromážděných podkladů rozhodnout, zda účastníku řízení bude azyl udělen či nikoliv. Při posuzování individuálních případů je přitom třeba vycházet z toho, jaká je v zemi původu úroveň ochrany lidských práv a způsob výkonu státní moci a zda má reálně možnost takové vnitřní ochrany využít.

Právě situace v zemi původu je určující pro posouzení, zda důkazní břemeno leží na straně žadatele o udělení azylu a tento musí přiměřeně prokázat svá tvrzení, nebo zda důkazní břemeno nese správní orgán, který pak musí uspokojivě vyvrátit veškerá tvrzení žadatele o azyl. Tyto závěry plynou z konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu, podle které v řízení o udělení azylu musí správní orgán často rozhodovat v důkazní nouzi. Za této situace je nutné při hodnocení důkazů vzít v úvahu také způsob výkonu státní moci v zemi původu, možnost uplatňování politických práv a další okolnosti, které mohou mít vliv na naplnění důvodů pro udělení azylu. Taková výhrada pochybností se uplatní ve prospěch žadatele například tam, kde z dalších důkazů plyne, že stav dodržování lidských práv v zemi původu je špatný, že občanům je upíráno právo na změnu vlády, že dochází k nezákonným popravám, mizení osob, častému používání mučení. Naopak, je-li země původu žadatele o azyl právním státem s demokratickým režimem, je na žadateli o azyl, aby věrohodně doložil, že je skutečně pronásledován. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003 - 89, www.nssoud.cz).

Správní orgán je proto povinen zohlednit charakter země původu žadatele o azyl, způsob výkonu státní moci v ní, možnost uplatňování politických práv a další okolnosti, které mají vliv na naplnění důvodů pro udělení azylu. Je-li např. o zemi původu žadatele známo, že stav dodržování lidských práv je špatný, že občanům je upíráno právo na změnu vlády, že dochází k nezákonným popravám, mizení osob, častému používání mučení, národnostnímu útisku, atd., pak tyto skutečnosti musí správní orgán zohlednit v situaci důkazní nouze, a to ve prospěch žadatele o azyl.

Ze své konstantní judikatury Nejvyšší správní soud dále zdůrazňuje, že není povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědí

žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57, www.nssoud.cz).

V daném případě žalovaný své povinnosti zjistit dostatečně skutkový stav nedostál. S ohledem na stěžovatelem uváděné důvody odchodu ze země původu, byl žalovaný povinen se vypořádat s tvrzením stěžovatele ohledně nepokojů zapříčiněných rebelskými skupinami „Ninjas“, které měly dle stěžovatele napadnout v prosinci 2006 metropoli Brazzaville a utkat se tam s vládními vojenskými jednotkami. Žalovaný si ve vztahu k tomuto tvrzení stěžovatele opatřil Informaci OAMP ze dne 18. 4. 2007, která konstatuje že „...je zřejmé, že v Konžské republice boje mezi povstaleckými skupinami a vládními jednotkami neprobíhají již od roku 2003. Problémy „s rebely“ (tzv. *Ninjas* pastora Ntoumiho) v prosinci 2006 v Brazzaville lze na základě dostupných informací vyloučit.“

Tento závěr je však ve zjevném rozporu s řadou dalších zpráv o Konžské republice. Nejvyššímu správnímu soudu je ze své úřední činnosti známo, že aktivity rebelů (tzv. *Ninjas*) rozhodně neustaly v roce 2003, nýbrž pokračovaly i v roce 2006 [US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007 - The Republic of Congo, z 6. 3. 2007, bod 1(c)] a 2007 [US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007 - The Republic of Congo, z 11. 3. 2008, body 1(a), 1(c) a 2(d)], a to právě v regionu Pool, ve kterém se nachází i hlavní město Brazzaville. V této souvislosti Nejvyšší správní soud konstatuje, že při používání informací o zemích původu je nutné dodržovat následující pravidla. Informace o zemi původu musí být v maximální možné míře (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální a ověřené z různých zdrojů, a (4) transparentní a dohledatelné (srov. kritéria pro nakládání s informacemi o zemích původu v azylovém řízení, in: GYULAI, G.: *Country Information in Asylum Procedures: Quality as a Legal Requirement in EU*, Budapest, 2007). Žalovaný těmito požadavkům v projednávaném případě nedostál, a to zejména v bodě (3). Žalovaný je tudíž povinen vzít v potaz i výše uvedené zprávy US Department of State a případně doplnit svoje dokazování o další zdroje tak, aby dospěl k co nejvěrohodnějšímu obrazu o situaci v hlavním městě Brazzaville koncem roku 2006.

Nejvyšší správní soud konečně dodává, že na základě doplněného dokazování se žalovaný bude muset znovu zabývat nejen možnými důvody pro udělení azylu, ale pro případ, že by takové důvody neshledal, rovněž možnými důvody pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu, kde je nutné vycházet ze skutkového stavu v době rozhodování.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti pokládá Nejvyšší správní soud za opodstatněné námitky stěžovatele, v nichž se dovolává důvodů kasační stížnosti uvedených v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., tedy vady řízení, spočívající v tom, že skutková podstata, z nichž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, neměla oporu ve spisech, resp. byla s nimi v rozporu, přičemž tato skutečnost mohla ovlivnit zákonnost jeho rozhodnutí. Pro tuto důvodně vytýkanou vadu měl krajský soud rozhodnutí žalovaného zrušit, a pokud tak neučinil, je jeho rozhodnutí nezákonné.

Podle ustanovení § 110 odst. 3 s. ř. s., zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem

vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí. V souladu s § 110 odst. 2 s. ř. s. rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. července 2008

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu